

РЕШЕНИЕ

№ 4945

гр. С., 20.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 167 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: КРИСТИЯН Р. ТРЕНДАФИЛОВ

при участието на секретаря АЛБЕНА Н. КИТАНОВА
като разгледа докладваното от КРИСТИЯН Р. ТРЕНДАФИЛОВ Гражданско дело № 20231110158107 по описа за 2023 година

Предявен е осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. първо ЗЗД.

Ищецът П. Д. К., чрез адв. Ч., извежда съдебно предявените субективни права при твърденията, че на 18.03.2023 г. сключил с ответника договор за потребителски кредит за сума в размер на 1200 лв., при фиксиран лихвен процент от 36,00% и годишен процент на разходите от 42,58%. В чл. 17 от процесния договор било посочено, че същият следва да бъде обезпечен в 3-дневен срок с поне едно от следните обезпечения: банкова гаранция или поръчителство на физическо лице, което се одобрявало от ответното дружество. Поддържа, че в чл. 27 от договора било посочено, че в случай на неизпълнение от страна на кредитополучателя на условията, визирани в договора, същият дължи неустойка в размер на 0,9 от стойността на усвоената сума за всеки ден, през който не е представено обезпечение или сумата от 373,96 лв. Ищецът твърди, че процесният договор е нищожен на основание чл. 10, ал. 1 и чл. 11, ал. 1, т. 9 и т. 10 вр. чл. 22 ЗПК вр. чл. 26, ал. 1 ЗЗД. На следващо място поддържа, че клаузата на чл. 27 от договора, с която било уговорено, че дължи неустойка при неизпълнение на задължението по чл. 17, била нищожна, за което излага подробни съображения. Поддържа, че впоследствие ищецът е върнал на ответника сума в размер на 1649,87 лв. по процесния договор, с което ответното дружество реално е получило възнаграждение за предоставения заем в размер на близо 30%. Твърди, че съгласно чл. 23 ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Ето защо моли съда да уважи предявения иск, като осъди ответника да заплати на ищеца сумата от 284,75 лв. (след допуснато по реда на чл. 214 ГПК изменение на предявения иск), представляваща недължимо платени суми по договора за паричен заем, ведно със законната

лихва от датата на исковата молба до окончателното изплащане на сумата. Претендира разноски.

В срока по чл. 131 ГПК ответникът „СТИК-КРЕДИТ“ АД, чрез адв. Н., е подал отговор на исковата молба, с който оспорва предявени иск по подробно изложени съображения. Възражава изцяло срещу твърденията на ищеца, че договорът, респ. процесната клауза за неустойка били нищожни на посочените основания, като поддържа, че същите били валидни и отговарящи на всички изисквания на действащото законодателство.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа страна:

По делото не се спори, че на 18.03.2023 г. между П. Д. К., в качеството му на заемател, и „СТИК-КРЕДИТ“ АД, в качеството му на заемотател, бил сключен договор за потребителски кредит № ***** предоставен от разстояние, по силата на който „СТИК-КРЕДИТ“ АД предоставило на П. Д. К. сумата в размер на 1200 лв., която ищецът се задължил да върне в срок от 3 месеца, заедно с възнаградителна лихва при фиксиран годишен лихвен процент в размер 36%, годишен процент на разходите от 42,58%, както и при договорено обезпечение – поръчител или банкова гаранция.

Безспорно е също така, че ищецът усвоил изцяло заемната сума в размер на 1200 лв.

Съгласно чл. 17 от договора, в случай че страните са договорили обезпечение, потребителят следва в срок до 3 (три) дни от сключването на договора да:

- осигури действието на трето физическо лице, изразяващо се в сключване на договор за поръчителство по чл. 138 и следващите от ЗЗД с и в полза на кредитора, с което третото лице се задължава да отговаря за изпълнението на всички задължения на потребителя по договора, включително за погасяване на главница, лихви, неустойки и други обезпечения, такси и други, или

- предостави банкова гаранция, съдържаща безусловно и неотменимо изявление на банката да заплати на кредитора всички задължения на потребителя по договора (включително главница, лихви, неустойки и други обезпечения, такси и други) в срок от един работен ден, считано от датата, на която банката е получила писмено искане от страна на кредитора за заплащане на тези задължения. Срокът на валидност на банковата гаранция трябва да бъде най-малко 30 (тридесет дни) след падежа на последната вноска.

В чл. 17, ал. 2 от договора е предвидено още, че третото лице – поръчител, както и банковата гаранция, трябва да отговарят на изискванията, посочени в ОУ и се одобряват от кредитора, като одобрението се извършва единствено по преценка на кредитора.

Съгласно чл. 27, ал. 1 от договора, в случай че потребителят не изпълни задължението си, посочено в чл. 17, същият дължи на кредитора неустойка в размер на 0,9% от стойността на усвоената по кредита сума за всеки ден, през който не е предоставено договореното обезпечение. Страните се съгласяват, че неизпълнението на задължението по чл. 17 причинява на кредитора вреди, в размера на договорената неустойка, доколкото

оценката на кредитоспособността на потребителя и одобрението на кредита са базирани на предположението, че последният ще предостави в срок договореното обезпечение.

В чл. 27, ал. 2 от договора е предвидено още, че в случай на настъпване на дължимостта на неустойката по – горе, потребителят следва да заплаща периодично начислената неустойка заедно с всяка погасителна вноска.

От представения погасителен план по Договор за кредит № *****/18.03.2023 г. се установява, че общо дължимата сума по кредита възлизала в размер на 1649,87 лв., от които: 1200 лв. – главница, 75,91 лв. – лихва и 373,96 лв. – неустойка.

От заключението на изслушаната и приета по делото съдебно – счетоводна експертиза, което при преценката му по реда на чл. 202 ГПК следва да бъде кредитирано, се установява, че: по процесния договор за паричен заем общата изплатена сума на ответното дружество е в размер на 1484,75 лв., която е била разпределена, както следва: 1200 лв. – главница, 75,91 лв. – договорна лихва, 186,86 лв. – неустойка и 21,98 лв. – наказателна лихва; вземайки предвид размера на отпуснатия кредит – 1200 лв. за срок от 3 месеца и размерът на общата дължима сума за изплащане по кредита с включена неустойка (1649,87 лв.), годишният процент на разходите в този случай е в размер на 149,96 %.

При така установената фактическа обстановка, съдът приема от правна страна следното:

За да бъде уважен предявеният иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 от ЗЗД, в тежест на ищеца е да докаже по делото пълно и главно, че е заплатил претендираната сума, че тя е постъпила в патримониума на ответника, че това разминаване на блага от имуществото на ищеца в имуществото на ответника в частта за сумата в размер на 284,75 лв. е без правно основание, т. е. без да е било налице годин юридически факт.

Сключеният между П. Д. К. и „СТИК-КРЕДИТ“ АД договор е потребителски, поради което намира своята правна регламентация в Закона за потребителския кредит (ЗПК), като според легалната дефиниция, дадена в разпоредбата на чл. 9 ЗПК, въз основа на договора за потребителски кредит кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договорите за предоставяне на услуги или за доставяне на стоки от един и същи вид за продължителен период от време, при които потребителят заплаща стойността на услугите, съответно стоките, чрез извършването на периодични вноски през целия период на тяхното предоставяне.

Ищецът поддържа, че клаузата на чл. 27 от договора, с която е било уговорено, че дължи неустойка при неизпълнение на задължението по чл. 17, е нищожна, за което излага подробни съображения. Твърди на следващо място, че процесният договор за паричен заем е нищожен на основание чл. 10, ал. 1 и чл. 11, ал. 1, т. 9 и т. 10 вр. чл. 22 ЗПК вр. чл. 26, ал. 1 ЗЗД, поради което съгласно чл. 23 ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

В частност, преценката относно действителността на процесната клауза на чл. 27, респ. на процесния договор за паричен заем следва да се извърши както в съответствие с общите правила на ЗЗД, така и с нормите на приложимия ЗПК, при действието на който е сключен договорът. Автономията на волята на страните да определят свободно съдържанието на договора (източник в частност на претендираните от заявителя вземания), в т.ч. да уговорят такси и неустойки, е ограничена от разпоредбата на чл. 9 ЗЗД в две посоки: съдържанието на договора не може да противоречи на повелителни норми на закона, а в равна степен и на добрите нрави, което ограничение се отнася както до гражданските сделки, така и за търговските сделки (чл. 288 ТЗ) - виж и задължителните за съдилищата разяснения, дадени с т. 3 от Тълкувателно решение № 1/2009 г. на ВКС по тълк.дело № 1/2009 г., ОСТК. В случая и от съвкупната преценка на събраните по делото доказателства не може да се приеме, че процесният договор отговаря изцяло на изискванията, съдържащи се в глава III ("Договор за потребителски кредит. Форма и съдържание"), чл. 9 - чл. 11 ЗПК.

В правната доктрина и съдебна практика безспорно се приема, че накърняването на добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1, предл. 3 от ЗЗД е налице, когато се нарушава правен принцип, било той изрично формулиран или пък проведен чрез създаването на конкретни други разпоредби (в този см. Решение 4/2009 г. по т. д. № 395/2008 г. на ВКС, Решение № 1270/2009 г. по гр. д. № 5093/2007 г. на ВКС, определение № 877 по т. д. № 662/2012 г. на ВКС и др.). Такъв основен принцип е добросъвестността в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и на принципа на справедливостта, е да се предотврати несправедливото облагодетелстване на едната страна за сметка на другата. Тъй като става дума за търговска сделка, нормата от ТЗ, чрез която е прокаран този принцип, е чл. 289 от ТЗ, но общите правила на ЗЗД също намират приложение - чл. 8, ал. 2 и чл. 9 от ЗЗД. Според практиката на ВКС преценката дали е нарушен някой от посочените основни правни принципи се прави от съда във всеки конкретен случай, за да се даде отговор на въпроса дали уговореното от страните накърнява добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1, предл. 3 от ЗЗД. Поради накърняването на принципа на "добрите нрави" по смисъла на чл. 26, ал. 1, пр. 3 от ЗЗД, се достига до значителна нееквивалентност на насрещните престации по договорното съглашение, до zlepоставяне на интересите на длъжника с цел извличане на собствена изгода на кредитора.

Предвид гореизложените принципни съображения, съдът приема, че уговорената неустойка в чл. 27 от процесния договор за кредит е нищожна, поради противоречие с добрите нрави, доколкото единствената цел, поради която е въведена, е установяване на допълнително задължение за длъжника, респ. - допълнително възнаграждение за кредитодателя. Свободата на договаряне не може да бъде използвана за неоснователно обогатяване на едната страна по правоотношението за сметка на другата или да води до нарушаване на други правни принципи, в т.ч. този на добрите нрави – правоотношенията следва да се сключват при спазване на общоприетите и неписани правила на добросъвестност. В процесния случай, чрез поставяне на практически неизпълними условия

за предоставяне на уговореното в чл. 17 обезпечение, кредиторът си е осигурил сигурна допълнителна печалба, прикрита под формата на уговорената в чл. 27 неустойка. Тази неустойка е обезпечавала едно изначално неизпълнимо задължение, като това е в разрез с принципите на добросъвестността и справедливостта. Това е така, защото, за да избегне начисляването на тази неустойка, длъжникът е следвало да предостави обезпечение под формата на поръчителство, като поръчителят е следвало да отговаря на редица условия, които са кумулативно дадени и следва да бъдат изпълнени в много кратък срок, поради което е обективно трудно да бъдат покрити от заемателя. Кредиторът е дал възможност на насрещната страна в едва 3-дневен срок да му предостави поръчител, който следва да бъде одобрен единствено по преценка на кредитора. Налагането на толкова къс срок за ангажиране на поръчител пречатства всички възможности на длъжника да реагира и да изпълни условията. Кредитополучателят обективно е в затруднение дори да направи опит да потърси поръчител, още по-малко да намери такъв, който да отговаря и на всички посочени условия. Всички тези условия навеждат на извод, че изначално е трудно, ако не и невъзможно, тяхното изпълнение, поради което заемателят е в невъзможност да предостави уговореното обезпечение и на практика е поставен в неизпълнение на това задължение, за да заплаща неустойката по чл. 27 от договора.

Следва да се посочи още, че предоставянето на обезпечение само по себе си обезпечава изпълнението на главното задължение на кредитополучателя, а именно - да върне заетата сума в уговорените срокове и в случай на неизпълнение, в зависимост от предоставеното обезпечение, кредиторът да може да предприеме принудително изпълнение срещу поръчителите. В общия случай, предоставянето на обезпечение е условие за сключване на договора, респективно при непредоставянето му от страна на кредитополучателят, кредиторът не би предоставил заемната сума или ако я предостави, това ще се отрази на размера на уговорената лихва – към повишаването ѝ. В случая обаче, задължението за предоставянето на обезпечение е уговорено да възникне след като настъпи неизпълнение, т.е. - след сключването на договора за кредит и след като вече заемната сума е предоставена на кредитополучателя. Изхождайки от характера на неустойката – да обезщети изправната страна за претърпените вреди, без да се налага същите да бъдат установявани по размер, следва изводът, че от непредоставянето на обезпечение не може да настъпи вреда, доколкото обезпечението представлява допълнителна гаранция за изпълнение на едно парично задължение. Вреди могат да настъпят от неизпълнението на главното задължение на кредитополучателя да върне заетата сума, но липсата на обезпечение не представлява вреда, а е фактор, свързан с кредитния риск. Поради тази причина съдът приема, че непредоставянето на обезпечение не може да се санкционира с неустойка. Неустойка за неизпълнение на акцесорно задължение, което не е свързано пряко с претърпените вреди, е типичен пример за неустойка, която излиза извън присъщите си функции и цели единствено постигането на неоснователно обогатяване. Според т. 3 от Тълкувателно решение № 1 от 15.06.2010 г. на ВКС по тълк. дело № 1/2009 г., ОСТК, нищожна, поради накърняване на добрите нрави, е тази клауза за неустойка, уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. В същото

решение като критерии при преценката на съда дали дадена неустоечна клауза е нищожна, поради противоречие на добрите нрави, са заложили: 1) естеството им на парични или на непарични и размерът на задълженията, изпълнението на които се обезпечава с неустойка; 2) дали изпълнението на задължението е обезпечено с други правни способности-поръчителство, залог, ипотека и др.; 3) вид на уговорената неустойка (компенсаторна или мораторна) и вида на неизпълнение на задължението - съществено или за незначителна негова част; 4) съотношението между размера на уговорената неустойка и очакваните от неизпълнение на задължението вреди, като изброяването е примерно. В този смисъл, уговорената в чл. 27 от процесния договор неустойка не обезпечава изпълнението на задължението за връщане на заетата сума, а, както бе посочено по-горе, представлява цената, която кредитополучателят следва да плати поради повишения кредитен риск за кредитора. Вреди от непредоставянето на обезпечението не може да има, още повече, че към момента на сключване на договора (към този момент съдът дължи преценка на посочените критерии), кредитополучателят не е бил в неизпълнение на главното задължение по договора. Поради всичко изложено, съдът намира, че неустоечната клауза за непредоставено от заемателя обезпечение е нищожна поради противоречието ѝ с добрите нрави.

На следващо място, по силата на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин.

Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит.

В процесния договор за потребителски кредит е посочен процент на ГПР 42,58%, т. е. формално е изпълнено изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ГПК. Този размер не надвишава максималния по чл. 19, ал. 4 ЗПК. Този размер обаче не отразява действителният такъв, тъй като не включва част от разходите за кредита, а именно – неустойката по чл. 27 от договора, която в случая се включва в общите разходи по кредита по смисъла на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК.

По силата на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК "Общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато

предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия.

В разглеждания случай е несъмнено, че получаването на кредита е било обусловено от предоставяне на едно от посочените „обезпечения“, като кредитополучателят се е съгласил да заплаща неустойка в размер на 373,96 лв. В частност настоящият съдебен състав приема, че с уговорената в чл. 27 от договора за кредит неустоечна клауза се цели единствено осигуряването на допълнително възнаграждение за предоставяне на процесната заемна сума - т.нар "скрита възнаградителна лихва". Този извод на първо място следва от специфичността и краткия срок за изпълнение задължението, по отношение на което е уговорена неустойката – в 3 дневен срок от сключване на договора осигуряването на поемане на поръчителство за връщане на заема от едно лице, отговарящо на определени условия или банкова гаранция. По този начин, кредиторът не е очаквал или желал изпълнение на задължението. Още повече, ако заемотелът действително е имал намерение да получи обезпечение от такъв тип, той е можел да постави сключването на договора за заем и предоставяне на заемните средства под условие от предварителното поемане на поръчителство, каквато възможност, той има съгласно чл. 138, ал. 2, изр. 2 ЗЗД. В подкрепа на горния извод следва да се отбележи и уговорката, че в случай на възникване на задължението за заплащане на неустойка, то ще бъде заплащано заедно със съответната погасителна вноска по кредита съобразно уговорения в договора погасителен план. Това отново навежда към изначално съгласие между страните, че задължението за предоставяне на обезпечение няма да бъде изпълнено, а това за неустойка ще възникне. Следва да се посочи, че посочената алтернатива за обезпечение - банкова гаранция, в размер на всички дължими по договора суми, е житейски немислима при сключване на договор за потребителски кредит, доколкото кандидатстващото лице може просто да се възползва от средствата, нужни за издаването на банковата гаранция. Съгласно чл. 19, ал. 4 ЗПК, годишният процент на разходите (ГПР) не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва, която съгласно ПМС № 426 от 18.12.2014 г. е в размер на 10 %, или годишният размер на разходите не следва да надхвърля 50 % от предоставената по кредита сума. Съдът намира, че с разглежданата неустоечна клауза се заобиколя правилото на чл. 19, ал. 4 ЗПК и се уговоря по-висок размер на разходите по кредита от нормативно допустимия. В случая само размера на неустойката представлява почти 30% от заетата сума и заедно с нея се формира годишен процент на разходите от 149,96% съгласно заключението на вещото лице по допуснатата и изслушана съдебно-счетоводна експертиза, който е значително по-висок от нормативно установения в чл. 19, ал. 4 ЗПК.

С оглед гореизложеното, задължението по чл. 27 от договора не е свързано с неизпълнението на договора, а представлява разход по смисъла на чл. 19, ал. 1 от ЗПК, който, в противоречие на правилото чл. 11, т. 10 от ЗПК, не е включен в годишния процент на разходите, нито в общата сума на заема, дължима от потребителя към деня на сключването. Въпреки че формално в договора са посочени годишен процент на разходите и общ размер на задължението, без включването в тях на обсъжданата сума по чл. 27 от договора, те не могат да изпълнят отредената им функция - да дадат възможност на

потребителя, по ясен и достъпен начин, да се запознае с произтичащите за него икономически последици от договора, въз основа на което да вземе информирано решение за сключването му (така Решение № 261440 от 04.03.2021 г. по в.гр.д. № 13336/2019 г. по описа на СГС, II-A въззивен състав и др.).

При това положение и въз основа на съвкупната преценка на всяка от уговорките СРС приема, че макар формално договорът за паричен заем да покрива изискуеми реквизити по чл. 11, ал. 1 ЗПК, вписаните параметри не кореспондират на изискуемото съдържание по т. 10 - годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя. Тази част от сделката е особено съществена за интересите на потребителите, тъй като целта на уредбата на годишния процент на разходите по кредита е чрез императивни норми да се уеднакви изчисляването и посочването му в договора и това да служи за сравнение на кредитните продукти, да ориентира икономическия избор на потребителя и да му позволи да прецени обхвата на поетите от него задължения. Затова и неяснотите, вътрешното противоречие или подвеждащото оповестяване на това изискуемо съдържание законодателят урежда като порок от толкова висока степен, че изключва валидността на договарянето - чл. 22 ЗПК. В този смисъл като не е оповестил действителен ГПР в договора за кредит кредитодателят е нарушил изискванията на закона и не може да се ползва от уговорената сделка, което обосновава извод за недействителност на договора за кредит на основание чл. 22 от ЗПК, поради неспазването на изискванията на чл. 11, т. 10 и 11 от ЗПК (в този смисъл са Решение № 261440 от 04.03.2021 г. по в.гр.д. № 13336/2019 г. по описа на СГС, II-A въззивен състав, Решение № 24 от 10.01.2022 г. по в.гр.д. № 7108/2021 г. по описа на СГС, III-B въззивен състав и др.).

Предвид изложеното, настоящият съдебен състав приема, че процесния договор за потребителски кредит № *****/18.03.2023 г. е изцяло нищожен.

Както вече бе посочено по-горе, от заключението на изслушаната и приета по делото съдебно – счетоводна експертиза, се установява, че по процесния договор за паричен заем общата изплатена сума на ответното дружество е в размер на 1484,75 лв., която е била разпределена, както следва: 1200 лв. – главница, 75,91 лв. – договорна лихва, 186,86 лв. – неустойка и 21,98 лв. – наказателна лихва. Следователно и предвид нищожността на договора за потребителски кредит № *****/18.03.2023 г., ищецът се легитимира като кредитор на вземане за сумата от 284,75 лв., представляваща недължимо платена сума по нищожен Договор за потребителски кредит № ***** от 18.03.2023 г., ведно със законната лихва от датата на исковата молба – 23.10.2023 г., до окончателното изплащане на сумата.

Предвид гореизложеното, искът с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. първо ЗЗД е основателен, поради което следва да бъде уважен.

По разноските:

При този изход от спора, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, в полза на ищеца следва да се присъдят сторените разноски за държавна такса в размер на 50 лв. и за депозит за съдебно-счетоводна експертиза в размер на 500 лв.

Процесуалният представител на ищеца претендира на основание чл. 38 ЗА адвокатско възнаграждение в размер на 400 лв. В разглеждания случай по делото е представен договор за правна защита и съдействие, в който страните по упълномощителната сделка - ищецът, от една страна и адвоката, от друга страна, са направили съвпадащи изявления, че правната помощ се предоставя като безплатна поради това, че ищецът е в затруднено материално състояние - чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗА. Според правилата на чл. 78, ал. 1, ал. 3 и ал. 5 ГПК, страната следва да бъде компенсирана за реално извършените разноски по спора за един адвокат, каквито при безплатната правна помощ безспорно няма - поради което и в хипотезата на чл. 38, ал. 2 ЗА възнаграждението се присъжда на процесуалния представител, а не на страната, в чиято полза е разрешен спора.

С Решение на Съда на Европейския съюз от 25 януари 2024 г. по дело C-438/22 по преюдициално запитване, отправено от Софийски районен съд, е прието, че член 101, параграф 1 ДФЕС във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС следва да се тълкува в смисъл, че ако се установи, че наредба, която определя минималните размери на адвокатските възнаграждения и на която е придаден задължителен характер с национална правна уредба, противоречи на посочените разпоредби, националният съд е длъжен да откаже да я приложи, както и че национална уредба, съгласно която, от една страна, адвокатът и неговият клиент не могат да договорят възнаграждение в размер по-нисък от минималния, определен с наредба, приета от съсловна организация на адвокатите като Висшия адвокатски съвет, и от друга страна, съдът няма право да присъди разноски за възнаграждение в размер по-нисък от минималния, трябва да се счита за ограничение на конкуренцията „с оглед на целта“ по смисъла на тази разпоредба от ДФЕС. Изрично е посочено, че при наличието на посочените ограничения не е възможно позоваването на легитимни цели, както и че националният съд е длъжен да откаже да приложи тази национална правна уредба спрямо страната, осъдена за разноски, включително и когато предвидените в тази наредба минимални размери отразяват реалните пазарни цени на адвокатските услуги. Решенията на Съда на Европейския съюз по преюдициални запитвания са задължителни за всички съдилища на основание чл. 633 ГПК.

В Определение № 50015 от 16.02.2024 г. по т.д. № 1908/2022 г. по описа на ВКС, I т.о., е определено адвокатско възнаграждение в размер на 150 лв. по дело, което не се отличава с фактическа и правна сложност, като е прието, че Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатски възнаграждения не съответства на правото на ЕС, поради което не следва да се прилага. Посочените в наредбата размери на адвокатските възнаграждения могат да служат единствено като ориентир при определяне служебно на възнаграждения, но без да са обвързващи за съда. Тези размери, както и приетите за подобни случаи възнаграждения в НЗПП, подлежат на преценка от съда с оглед цената на предоставените услуги, като от значение следва да са: видът на спора, интересът, видът и количеството на извършената работа и преди всичко фактическата и правна сложност на делото.

Предвид гореизложеното, като взе предвид: вида и обема на осъществената правна

защита в исковото производство; липсата на фактическа и правна сложност на спора; проведеното в исковото производство едно открито съдебно заседание; обстоятелството, че от служебна справка в деловодната система на съда се установява, че П. Д. К., чрез процесуалния представител, е предявил над 30 идентични претенции с идентични по съдържание искиви молби, по които в Софийски районен съд са образувани над 30 дела – напр. гр.д. № 58099/2023 г. по описа на СРС, ГО, 128 състав; гр.д. № 58105/2023 г. по описа на СРС, ГО, 167 състав; гр.д. № 58085/2023 г. по описа на СРС, ГО, 161 състав; гр.д. № 58087/2023 г. по описа на СРС, ГО, 124 състав; гр.д. № 58101/2023 г. по описа на СРС, ГО, 157 състав; гр.д. № 58088/2023 г. по описа на СРС, ГО, 32 състав; гр.д. № 58087/2023 г. по описа на СРС, ГО, 124 състав; гр.д. № 58076/2023 г. по описа на СРС, ГО, 35 състав, и др., по всяко от които би се достигнало до присъждане на разноски за адвокатско възнаграждение многократно надвишаващи размера на исковите суми, настоящият съдебен състав приема, че на процесуалния представител на ищеца следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение в размер на 200 лв.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА „СТИК-КРЕДИТ“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. Ш., пл. „О.“ № 13 Б, да заплати на П. Д. К., ЕГН *****, с адрес: гр. С., ж.к. „Л.“, ул. „С.Н.“ № 19, ет. 4, на основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, сумата в размер на **284,75 лв.**, представляваща недължимо платена сума по нищожен Договор за потребителски кредит № **** от 18.03.2023 г., ведно със законната лихва от датата на исковата молба – 23.10.2023 г., до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА „СТИК-КРЕДИТ“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. Ш., пл. „О.“ № 13 Б, да заплати на П. Д. К., ЕГН *****, с адрес: гр. С., ж.к. „Л.“, ул. „С.Н.“ № 19, ет. 4, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата в размер на **550 лв.** – разноски за производство пред СРС.

ОСЪЖДА „СТИК-КРЕДИТ“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. Ш., пл. „О.“ № 13 Б, да заплати на адв. Г. Г. Ч., ЕГН *****, с адрес на упражняване на дейността: гр. С., ул. „И.Д.“ № 7, ет. 5, ап. 9, на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата, сумата от **200 лв.** – адвокатско възнаграждение за производството пред СРС.

Решението може да се обжалва с въззивна жалба пред Софийски градски съд, в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____